

KONTROLINIO MELŽIMO ATLIKIMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kontrolinio melžimo atlikimo tvarkos aprašas (toliau - Aprašas) – nustato kontrolinio melžimo organizavimo, jo vykdymo reikalavimus bei tvarką.

2. Aprašas skirtas UAB „Gyvulių produktyvumo kontrolė“ (toliau – bendrovė) Gyvulių produktyvumo kontrolės skyrių vadovams (toliau – GPK skyrių vadovas), GPK skyrių vadovų pavaduotojams, Gyvulių produktyvumo kontrolės asistentams (toliau – kontrolės asistentai) bei asmenims, gyvulių produktyvumo kontrolę atliekantiems B arba C metodu.

3. Aprašas parengtas vadovaujantis Pieninių gyvulių produktyvumo kontrolės organizavimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. 3D-934 „Dėl Pieninių gyvulių produktyvumo kontrolės organizavimo taisyklių patvirtinimo“ (2015m. liepos 17 d. Nr.3D - 577 redakcija), Kontroliuojamų pieninių gyvulių primelžto pieno kiekio matavimo priemonių kalibravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. lapkričio 10 d. įsakymu Nr. 3D-445 „Dėl Kontroliuojamų pieninių gyvulių primelžto pieno kiekio matavimo priemonių kalibravimo taisyklių patvirtinimo“, Ūkinių gyvūnų laikymo vietų registravimo ir jose laikomų ūkinių gyvūnų ženklinimo ir apskaitos tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. birželio 16 d. įsakymu Nr. 3D-234 „Dėl Ūkinių gyvūnų laikymo vietų registravimo ir jose laikomų ūkinių gyvūnų ženklinimo ir apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“, Ūkinės paskirties gyvūnų gerovės reikalavimais, patvirtintais Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2002 m. gegužės 16 d. įsakymu Nr. 223, Tarptautinio gyvulių apskaitos komiteto (ICAR) reikalavimais bei tvarka nustatyta Gyvulių produktyvumo kontrolės sutartyje, pagal ūkininkų pasirinktą gyvulių produktyvumo kontrolės metodą ir apskaitos būdą.

4. Kontroliniai pieno mėginiai kiekvieną mėnesį imami vadovaujantis VĮ „Pieno tyrimai“ pateiktu ir su GPK skyriaus vadovu bei kontroliuojamos bandos savininku, kuris gyvulių produktyvumo kontrolę atlieka B arba C metodu, suderintu kontrolinių pieno mėginių išvežimo grafiku.

II. KONTROLINIO MELŽIMO ATLIKIMO TVARKA, KUOMET KONTROLINĮ MELŽIMĄ ATLIEKA KONTROLĖS ASISTENTAS

5. Gyvulių produktyvumo kontrolę GPK skyriuose vykdo kontrolės asistentai. Kiekvieną mėnesį iš GPK skyriaus vadovo, priklausomai nuo kontroliuojamų karvių skaičiaus atskirose

bandose, išduodamas reikalingas vienkartinį indelių (su idėtu konservantu) ir konteinerių kiekis kontrolinių pieno mėginių paėmimui ir jų transportavimui bei brūkšniniai kodai (jeigu ūkyje naudojama brūkšniniais kodais pieno mėginių žymėjimo tvarka) su individualiais kontroliuojamų karvių numeriais, kurie būtini kontroliniams pieno mėginiams pažymėti.

6. Priklausomai nuo ūkyje nustatytos kontrolinio melžimo atlikimo metodikos (atsižvelgiant į ūkyje naudojamą karvių melžimo technologiją ir tvarką), iš anksto pagal kontroliuojamų gyvulių sąrašus paruošiami vienkartiniai indeliai kontroliniams pieno mėginiams įpilti, suklijuojant ant jų brūkšninius kodus (jei naudojama brūkšniniais kodais indelių žymėjimo tvarka).

7. Kontrolės asistentas atvykęs į ūkį privalo:

7.1. nustatyti, ar bandoje yra laikomos pieninių – mėšinių veislių karvės mišrūnės, kurias būtina laikyti ir melžti atskirai nuo pieninių veislių karvių;

7.2. nustatyti ar ūkyje yra laikomos dvi ar daugiau bandų, kurios priklauso atskiriems savininkams ir kurias būtina laikyti ir melžti atskirai;

7.3. nustatyti ar bandoje yra laikomos pieninių - mėšinių veislių karvės mišrūnės, kurios turi būti laikomos atskirai nuo kontroliuojamų karvių ir melžiamos atskiru metu nei kontroliuojamos pieninių veislių karvės;

7.4. patikrinti ar visi bandoje esantys kontroliuojami gyvuliai yra suženklinti (yra su įsagais ausyse, juose gerai matosi identifikaciniai numeriai), turi identifikavimui skirtus responderius (spec. daviklius), jeigu yra melžiamos automatizuotose ar pusiau automatizuotose melžimo aikštelėse ir yra naudojama kompiuterizuota bandos valdymo programa;

7.5. patikrinti, jeigu karvės melžiamos į linijas, ar yra naudojami sukalibruoti bendrovės suteikti arba bandos savininkui priklausantys mechaniniai pieno kiekio matuokliai (toliau – matuokliai) pieno kiekiui nustatyti ir proporcingiems nuo primelžto pieno kiekio kontroliniams pieno mėginiams paimti. Matuokliai turi būti kalibruojami vieną kartą metuose, po kalibravimo pažymėti kalibravimo žymeniu ir turėti kalibravimą patvirtinantį sertifikatą, išduotą bendrovės Pieno kiekio matuoklių techninės priežiūros ir kalibravimo laboratorijos (toliau – laboratorija). Nuosavų matuoklių kalibravimu turi pasirūpinti pats bandos savininkas, kreipdamasis į laboratoriją;

7.6. įsitikinti, jeigu karvės melžiamos melžimo aikštelėje su elektroniais pieno kiekio matuokliais, prieš kiekvieną kontrolinį melžimą ar matuokliai veikia, ar tinkamai uždėtos ar prisuktos kolbutės, skirtos proporcingam nuo primežto pieno kiekio, kontrolinių pieno mėginių paėmimui bei įsitikinti ar jose po plovimo nėra likę vandens. Kolbutės reikia uždėti prieš melžimą ir nuimti tik pilnai pamelžus karvę. Melžimo aikštelių elektroniniai pieno kiekio matuokliai turi būti kalibruojami vieną kartą metuose, pažymėti kalibravimo žymeniu ir turėti kalibravimą patvirtinantį

sertifikatą, išduotą laboratorijos. Melžimo aiškstelėse esančių elektroninių matuoklių kalibravimu rūpinasi bandos savininkas, kreipdamasis į laboratoriją;

7.7. patikrinti prieš melžimą, jeigu gyvuliai melžiami į kibirėlius, elektronines svarstyklės. Svarstyklės kalibruojamos vieną kartą metuose bendrovės laboratorijoje;

7.8. įsitikinti, jeigu gyvuliai melžiami robotu, ar pažymėti indeliai (su konservantu), kontrolinių pieno mėginių surinkimui, sudedami į specialias dėžes. Bandos savininkas privalo turėti melžimo roboto kas metus atliekamo serviso pažymą.

8. Kontrolinio melžimo metu:

8.1. pasverti arba nustatyti, priklausomai nuo ūkyje naudojamos melžimo technologijos ir tvarkos, kiekvieno kontroliuojamo gyvulio primelžto pieno kiekį;

8.2. pilti kontrolinius pieno mėginius į vienkartinius indelius tik gerai išmaišius į kibirėlį primelžtą arba į matuoklio kolbutę proporcingai nuo primelžto pieno kiekio atpiltą pieną (jeigu gyvulių produktyvumo kontrolė vykdoma „t“ apskaitos būdu, kas mėnesį atliekant vieną iš alternatyvių paros kontrolinių melžimų, pripilama 2/3 indelio tūrio arba du 15 ml tūrio samteliai vieno iš paros melžimų metu primelžto pieno, jeigu „4“ apskaitos būdu, kas mėnesį atliekant visų paros melžimų kontrolę - po vieną 15 tūrio samtelį kiekvieno paros melžimo (ryto, vakaro ir dienos) metu primelžto pieno);

8.3. karves melžiant robotu, reikiamas pieno kiekis į indelį įbėga automatiškai. Pagal ūkyje esančio kompiuterio pateiktą karvių sąrašą, iš kurių buvo paimti kontroliniai pieno mėginiai, pagal eiliškumą ant paimtų kontrolinių pieno mėginių indelių suklijuojami barkodai;

8.4. pavartyti keletą kartų kontrolinio melžimo metu paimtus pieno mėginius, kad ištirptų konservantas;

8.5. kontrolinių pieno mėginių indelis į konteinerį sudėti atsižvelgiant karvių melžimo tvarką ir kontrolinio melžimo atlikimo metodiką (tokia tvarka, kokia buvo melžiami gyvuliai melžėjų arba vadovaujantis kitais principais) nuo konteinerio apačios į viršų ir iš kairės į dešinę;

8.6. jei kontrolinio melžimo metu buvo naudojami Bendrovei priklausantys mechaniniai pieno kiekio matuokliai, juos palikti prie melžimo linijos tol, kol vyksta melžimo linijos plovimas, kad išsiplautų.

9. Užpildyti, sutikrinti atitinkamos apskaitos formas:

9.1. užpildyti kontroliuojamų gyvulių pieno mėginių pristatymo lapelius (surašyti juose karvių numerius tokia tvarka, kokia yra sudėti į konteinerius pieno mėginiai) ir įdėti į atitinkamus konteinerius;

9.2. užpildyti Galvijų sėklinimo, reprodukcijos kontrolės, ginekologinių tyrimų registracijos žurnalą (toliau – žurnalas). Žurnalą pagal poreikį laikyti pas kontrolės asistentą arba pas savininką (savininko pageidavimu);

9.3. jeigu savininkas žurnalo nepageidauja, jam palikti užpildytą Kontrolinių melžimų ir įvykių žiniaraštį;

9.4. su bandos savininku, įgaliotu asmeniu ar melžėja aptarti esamą situaciją bandoje, padėti ieškoti problemų sprendimo būdų, patarti, kada ir kuriuos gyvulius užtrūkinti, brokuoti ir t.t.;

9.5. pagal bandos savininko pageidavimą pateikti ir padėti išanalizuoti laikytojo ataskaitas;

9.6. periodiškai sutikrinti realiai ir ataskaitose esančius gyvulius, pagal būtinybę papildyti jų kilmės ir kiti su produktyvumo kontrole susijusius duomenis, ištaisyti apskaitoje pasitaikančias klaidas;

9.7. išrašyti pinigų paėmimo kvitus už GPK paslaugas ir paimti pinigus iš tų kontroliuojamų bandų savininkų, kurie pageidauja atsiskaityti grynais pinigais. Savininkus taip pat informuoti apie esamus įsiskolinimus už paslaugas, jeigu tokių yra;

9.8. atliekant ženklavimo paslaugą, suženklinti gimusį galvijų prieauglį, užpildyti atitinkamas su ženklavimu susijusias formas;

9.9. sutvarkyti darbo vietą ir darbo priemones.

10. Kiti darbai, susiję su gyvulių produktyvumo kontrole:

10.1. kontrolinio melžimo duomenis į Galvijų veislininkystės informacinę sistemą (GVIS) suvesti ir patvirtinti per 7 dienas po kontrolinio melžimo atlikimo;

10.2. jeigu buvo suženklintas prieauglis, duomenis kuo operatyviau perduoti VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras (ŽŪIKVC);

10.3. kontrolinius pieno mėginius pristatyti į suderintą su VĮ „Pieno tyrimai“ vietą;

10.4. tiems kontroliuojamų bandų savininkams, kurie neturi internetinio ryšio, ir esant jų pageidavimui pateikti pieno kokybės tyrimų duomenis bei pageidaujamas GVIS laikytojo ataskaitas popieriniame variante bei išrašytas sąskaitas už GPK paslaugas.

III. KONTROLINIO MELŽIMO ATLIKIMO TVARKA, KUOMET KONTROLINĮ MELŽIMĄ ATLIEKA BANDOS SAVININKAS AR JO ATSTOVAS

11. Bandos savininkas ar jo įgaliotas asmuo, kuris gyvulių produktyvumo kontrolę vykdo B arba C metodu, kiekvieną mėnesį, (išskyrus tuos mėnesius, kuomet kontrolinius pieno mėginius iš kiekvienos bandoje esančios kontroliuojamos karvės priklausomai nuo pasirinkto

kontrolės metodo paima bendrovės darbuotojas skyriuje), kontrolinį melžimą privalo atlikti tokia tvarka:

11.1. kontrolinio melžimo metu turi turėti įsigijęs priemones, primelžtam pieno kiekiui nustatyti, bei kontroliniam pieno mėginiui paimti, kontrolinio melžimo duomenims suvesti ir jiems perduoti bei pirminės veislininkystės apskaitos formas;

11.2. piemonės, primelžtam pieno kiekiui nustatyti turi atitikti ICAR reikalavimus, turi būti kalibruojamos ne rečiau kaip kartą per dvylika mėnesių, pažymėtos kalibravimo žymeniu bei turėti kalibravimo sertifikatą;

11.3. kiekvieno mėnesio kontrolinių pieno mėginių paėmimo datą suderinti su GPK skyriaus vadovu;

11.4. iš GPK skyriaus vadovo kas mėnesį paimti atitinkamą vienkartinį indelių (su konservantu) ir konteinerių skaičių, atsižvelgiant į tai, kiek ūkyje yra kontroliuojamų melžiamų karvių. Taip pat turi paimti ant pieno mėginių indelių klijuojamus brūkšninius kodus su bandoje esančių karvių numeriais (jeigu naudojama brūkšniniais kodais pieno mėginių žymėjimo tvarka);

11.5. bandos savininkui, turinčiam sudarytą sutartį su VĮ „Pieno tyrimai“, dėl tiesioginio kontrolinių pieno mėginių paėmimo ir tuščių indelių su idėtu konservantu bei brūkšninių kodų (jei bandoje yra brūkšniniais kodais kontrolinių pieno mėginių žymėjimo tvarka) pristatymo ir paėmimo, bandos savininkui nereikia vyksti paimti taros, brūkšninių kodų bei vežti paruoštų kontrolinių pieno mėginių į GPK skyriaus vadovo buveinę;

11.6. priklausomai nuo ūkyje naudojamos melžimo technologijos ir tvarkos, primelžtą pieno kiekį ir kontrolinį pieno mėginį paimti vadovaujantis 8.1 - 8.5 punktuose nurodyta tvarka;

11.7. išplauti priemones, naudotas kontroliniams pieno mėginiams paimti bei primelžtam pieno kiekiui nustatyti;

11.8. užpildyti kontroliuojamų gyvulių pieno mėginių pristatymo lapelius bei Galvijų sėklinimo, reprodukcijos kontrolės, ginekologinių tyrimų registracijos žurnalą;

11.9. karvių kontrolinio melžimo duomenis suvesti į GVIS duomenų bazę per 7 kalendorines dienas po kontrolinio melžimo atlikimo;

11.10. kontrolinius pieno mėginius pristatyti į suderintą su VĮ „Pieno tyrimai“ pieno mėginių perdavimo vietą, jeigu bandos savininkas neturi sudaręs sutarties su VĮ „Pieno tyrimai“ dėl tiesioginio kontrolinių pieno mėginių paėmimo iš ūkio;

11.11. kontroliuojamų karvių pieno kokybės tyrimų duomenis ir visus produktyvumo kontrolės apskaitos duomenis bandos savininkas gali matyti VĮ „Pieno tyrimai“ ir GVIS duomenų bazėje, naudodamas jam suteiktus prisijungimo kodus;

11.12. bandos savininko pageidavimu, kontrolės asistentas gali padėti analizuoti informaciją apie kiekvieną bandoje esantį kontroliuojamą gyvulį.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

11. Už kontrolinių pieno mėginių paėmimo kokybę atsako kontrolės asistentas ir kontroliuojamos bandos savininkas ar jo įgaliotas atstovas, kuris gyvulių produktyvumo kontrolę vykdo B arba C metodu.

12. Asmenis, vykdančius gyvulių produktyvumo kontrolę, GPK skyriaus vadovas turi teisę informuoti arba įspėti apie:

12.1. neteisingą kontrolinių pieno mėginių paėmimo tvarką;

12.2. neteisingai, netiksliai ar pavėluotai suvedamus duomenis į GVIS duomenų bazę;

12.3. kontrolinio melžimo metu naudojamas nekalibruotas pieno kiekio matavimo priemonės;

12.4. nustačius smulkius pažeidimus, pirmą kartą bandos savininkas įspėjamas žodine pastaba ir skiriamas laiko intervalas iki kito kontrolinio melžimo pažeidimams pašalinti;

12.5. jei kartojasi 12.1.-12.3. punktuose išvardinti pažeidimai GPK skyriaus vadovas rekomenduoja keisti gyvulių produktyvumo kontrolės metodą į A metodą, kuomet gyvulių produktyvumo kontrolės paslaugą bandoje atlieka kontrolės asistentas;

12.6. Sutartis gyvulių produktyvumui kontroliuoti B arba C metodu gali būti nutraukiama, jei po žodinio įspėjimo pažeidimai nepašalinami ir jie tęsiasi toliau.
